

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту у виробничій сфері

КУЗІВ ЯНА ЮРІЇВНА

УДК 35.075.001.76

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ВЛАДИ, НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОДА

Спеціальність 281 – Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ
наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра

Тернопіль – 2018

Робота виконана на кафедрі менеджменту та адміністрування факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор наук державного управління, професор
Рудакевич Марія Іванівна,
кафедра менеджменту та адміністрування сфері
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
Островська Галина Йосипівна,
кафедра управління інноваційною діяльністю та
сферою послуг
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Захист відбудеться «27» грудня 2018 р. о 12⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії
у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

М.І. Рудакевич

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена тим, що дослідження теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із реформуванням публічного управління на місцевому й регіональному, є важливими та для будь-якої сучасної демократичної країни. Як показує багатий реформаторський досвід країни Європейського Союзу, особливо східноєвропейських, які протягом останніх десятиліть пройшли значний шлях від централізованих адміністративних систем управління до децентралізованих моделей організації публічної влади, основною ідеєю такої модернізації стало перенесення центру вирішення питань місцевого значення на локальний й, у тому числі на регіональний рівень, що досягалося за рахунок оптимізації відносин між різними рівнями територіальної організації влади, особливо між органами місцевого самоврядування та місцевими державними органами виконавчої влади, створення дієвої системи адміністративних, фінансованих і економічних важелів функціонування інституцій місцевого самоврядування, послуги яких стали максимально наближеними по потреб місцевих громад.

Метою дипломної магістерської роботи є уточнення сутнісного змісту модернізаційних змін публічного управління на регіональному рівні. Для розкриття даної мети нами були поставлені наступні дослідницькі завдання:

- визначити зміст, цілі та перспективні напрями модернізаційних змін у вітчизняній системі державного управління;
- окреслити основні підходи щодо розуміння поняття публічного управління, що є основним об'єктом трансформації політико-адміністративної системи на сучасному етапі її розвитку;
- проаналізувати процеси модернізації публічного управління Тернопільської ОДА;
- розробити перспективні пропозиції щодо модернізації ТОДА.

Об'єктом дослідження є Тернопільська обласна державна адміністрація.

Предметом дослідження виступають відомості та дані про модернізацію публічного управління на регіональному рівні зокрема Тернопільської ОДА.

Методи досліджень виконання роботи : загальнонаукові – системний аналіз, конкретизація, абстрагування, індукція та дедукція; конкретно-наукові – теоретичні прийоми.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні теоретичних засад, та розробленні практичних рекомендації модернізації публічного управління в органах влади.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці нових проектних пропозицій модернізації публічного управління Тернопільської обласної державної адміністрації.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломної роботи доповідались та отримали позитивну оцінку на таких конференціях: Міжнародній науково-практичній інтернет конференції економічного спрямування «Світ економічної науки Випуск 4» (м. Тернопіль, 29 травня 2018 року); Міжнародній науково-практичній інтернет конференції економічного спрямування «Світ економічної науки Випуск 5» (м. Тернопіль, 26 червня 2018 року).

Інформаційною базою дослідження слугували матеріали праць українських і зарубіжних науковців, інформація державних органів статистики, періодичні видання, інформаційні ресурси науково-технічної інформації, законодавчі та нормативні акти, аналітичні публікації в науковій і спеціалізованій літературі.

Структура й обсяг дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, восьми розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи - сторінок комп'ютерного тексту, вона містить таблиці і рисунків, додатків, список використаних джерел із найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, а також подано структуру роботи.

У першому розділі «Дослідження теоретичних основ публічного управління» дипломної магістерської роботи розглянуто основні поняття публічного управління.

Можемо констатувати, що публічне управління як об'єкт наукового пізнання є складним та багатоплановим утворенням, основою якого є концепція, що впливає із тісного взаємозв'язку політики і права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи.

В свою чергу модернізація публічного управління в Україні є нагальною суспільно-політичною та соціально економічною проблемою. Її вирішення потребує забезпечення демократичного, соціально орієнтованого характеру публічного управління, формування нової управлінської культури, яка базуватиметься на пріоритетності прав і свобод громадян над політичною доцільністю і економічною вигодою.

Можемо стверджувати, що на сьогодні в нашій країні розпочато впровадження європейських стандартів і напрацювань. Так, проводиться робота з децентралізації, об'єднання територіальних громад. Схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, План заходів з дерегуляції господарської діяльності. Прийнято закони України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» та ін.

У другому розділі «Дослідження загальної характеристики та модернізації публічного управління Тернопільської ОДА» дипломної магістерської роботи розглянуто загальну характеристику Тернопільської обласної державної адміністрації та її організаційної структури, було проведено аналіз процесів модернізації публічного управління а також виявлено проблеми модернізації діяльності Тернопільської ОДА в умовах децентралізації влади.

На підставі проведеного аналізу теоретичних засад модернізації публічного управління (сутнісний зміст поняття, а також понять і явищ, пов'язаних із цим процесом та його реалізацією) розкрито його розуміння і деякі аспекти практичної реалізації на регіональному рівні.

Досвід реалізації Україною реформ публічного управління, в тому числі на регіональному рівні, свідчить, що їх призначення, як і в країнах Європи, полягало в децентралізації та деконцентрації повноважень і завдань місцевих органів виконавчої влади

та інститутів місцевого самоврядування з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку відповідних територій та задоволення інтересів місцевого населення, відповідно до принципу субсидіарності.

Слушно зауважити також, що Тернопільська область, починаючи з 2015 року, була однією з лідерів реформи децентралізації і такою залишається надалі. Також, варто зазначити, що за останні три роки капітальні вкладення в область із державного бюджету зросли в 30 разів, що говорить про певні успіхи обласної адміністрації.

На нашу думку, важливим чинником, який завжди негативно впливав на всі попередні спроби модернізації системи публічної адміністрації в державі, є відсутність єдиного органу державної влади, який би комплексно вирішував питання модернізації публічного управління на місцевому і регіональному рівнях. Значною мірою державну політику в цій сфері, насамперед у галузі місцевого самоврядування, формували дорадчо-консультативні органи при Кабінеті Міністрів України, що діяли в різний час.

У третьому розділі «Розробка проектів щодо модернізації публічного управління Тернопільської ОДА» дипломної магістерської роботи розроблено проекти щодо модернізації публічного управління Тернопільської обласної державної адміністрації, а саме пропозиції щодо методики аналізу і оцінки ефективності діяльності Тернопільської ОДА, проведення внутрішнього моніторингу Тернопільської ОДА та обґрунтування доцільності підвищення кваліфікації працівників шляхом впровадження проекту «English for Public Policy».

Ми виявили, що внутрішні й зовнішні результати тісно пов'язані між собою, і важко сказати однозначно, які з них важливіші. Безсумнівно, пріоритетом діяльності публічної адміністрації є надання якісних послуг населенню, тобто зовнішні результати у зазначеному розумінні, але, в той же час, досягнути цього неможливо без високих внутрішніх результатів.

На нашу думку, для здійснення модернізації Тернопільської ОДА доцільно розробити детальний план внутрішнього моніторингу проблем, що виникають в процесі управління персоналом та дотримання професійної етики. Завданнями внутрішнього моніторингу є дослідження думки працівників Тернопільської ОДА щодо стану управління людськими ресурсами та дотримання професійної етики в органах Тернопільської ОДА; вимір рівня задоволення/незадоволення працівників ОДА процесами управління людськими ресурсами, етикою службових відносин в межах Тернопільської ОДА. Методичну основу внутрішнього моніторингу складають періодичні дослідження, що проводяться у формі опитувань (анкетувань) двічі на рік.

Метою пропозиції «English for Public Policy» є розробка проекту вільного доступу до англomовних ресурсів працівників, з метою вільного володіння англійською мовою, та спеціальною термінологією з публічного управління.

Ключовими показниками оцінки результату проекту будуть - соціальний та освітній. Основна увага буде приділятися розвитку навичок роботи з англomовною науковою літературою за фахом, логіці і структурі академічного тексту, термінології і лексики, а також функціонуванню моделей, які характерні для текстів по аналітиці управління. Розвиток цих умінь відбувається комплексно і підтримується завданнями з академічного письма і наукової презентації.

У четвертому розділі **«Спеціальна частина»** дипломної магістерської роботи досліджено основні показники розвитку сектору економіки Тернопільського регіону та розглянуто нормативно-правову базу на основі якої функціонує Тернопільська обласна державна адміністрація. Дослідивши основні показники розвитку реального сектору економіки області, можна зауважити, що кожний показник демонструє тенденцію до зростання.

У п'ятому розділі **«Обґрунтування економічної ефективності»** дипломної магістерської роботи проведено економічну ефективність проектних пропозицій для модернізації публічного управління Тернопільської ОДА. А саме, Обґрунтування доцільності аналізу ефективності діяльності ТОДА, Аналіз ефективності проведення внутрішнього моніторингу ТОДА, Аналіз проекту «English for Public Policy».

У шостому розділі **«Охорона праці»** дипломної магістерської роботи досліджено, що управління міжнародного співробітництва та фандрайзингу забезпечене всією необхідною технікою та дотримується усіх норм для дотримання пожежної безпеки, приміщення можна віднести до місць з низькою ймовірністю виникнення пожежі та ураження струмом, приміщення відповідає всім нормам шумоізоляції.

Згідно проведеного аналізу техніка безпеки в даному приміщенні відповідає всім вимогам. Проведений аналіз свідчить, що в управлінні міжнародного співробітництва та фандрайзингу приділяється достатня увага створенню безпечних та нешкідливих умов праці.

У сьомому розділі **«Безпека в надзвичайних ситуаціях»** дипломної магістерської роботи було проаналізовано поняття щодо виявлення характеру нанесених збитків та завчасного проведення необхідних заходів в місцевих органах виконавчої влади від впливу вторинних уражаючих факторів ядерного вибуху. Досліджено організацію фінансування заходів з ліквідації наслідків НС суб'єктами господарювання, відшкодування збитків постраждалим.

У восьмому розділі «Екологія» дипломної магістерської роботи проаналізовано роль екологічної сфери у структурі господарства та взаємозв'язок з матеріальним виробництвом і невиробничою сферою. Описано міжнародний досвід і співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування.

Висновки та пропозиції

Отже, у представленій дипломній магістерській роботі досліджено теоретичні засади та практичні модернізації публічного управління, а також розроблено проектні пропозиції щодо розвитку Тернопільської обласної державної адміністрації.

Проведені дослідження засвідчили, що через систему публічного управління формується солідарність між суспільством країни та державою як системою відносин, спрямованих на реалізацію цінностей суспільства, досягнення цілей публічної політики, а також створення конкурентоспроможної держави, визначальними характеристиками якої є верховенство права і розвинена правова культура, збалансована представницька демократія, сильне самоврядування, дисциплінований і мобільний державний менеджмент.

Модернізація публічного управління в Україні є нагальною суспільно-політичною та соціально економічною проблемою. Її вирішення потребує забезпечення демократичного, соціально орієнтованого характеру публічного управління, формування нової управлінської культури, яка базуватиметься на пріоритетності прав і свобод громадян над політичною доцільністю і економічною вигодою.

Побудова реальної соціальної держави, на основі інтеграції держави і суспільства, співпраця різних суспільних груп в інтересах соціально-економічного та соціально-культурного розвитку, здатного реалізувати права українця на гідне життя є головним завданням модернізації системи публічного управління.

Розглянувши основні напрями розвитку публічного управління Франції, слід зауважити, що запропоновані реформи значно посилили консолідацію суспільства, визначили чітку структуру повноважень органів влади різних рівнів, впровадили механізм реалізації державної інформаційної політики, наблизивши публічне управління до потреб кожного громадянина.

На підставі проведеного аналізу теоретичних засад модернізації публічного управління (сутнісний зміст поняття, а також понять і явищ, пов'язаних із цим процесом та його реалізацією) розкрито його розуміння і деякі аспекти практичної реалізації на регіональному рівні.

Проведене дослідження стану модернізації діяльності управління Тернопільською ОДА дозволило визначити і головні причини гальмування роботи зокрема, щодо імплементації

заходів, визначених і запланованих в урядових стратегічних і програмних документах, зокрема:

- недостатній рівень професіоналізму публічних службовців;
 - практична відсутність державних службовців, які володіють іноземними мовами, що унеможлиблює ефективну співпрацю із зарубіжними партнерами щодо використання їх досвіду модернізації влади;
 - недостатньо кваліфікована діяльність органів влади з підготовки і проведення об'єднання територіальних громад, а також із підготовки кадрів службовців для ОТГ;
 - відсутність єдиного координаційного органу в державі і, відповідно в області, з комплексного впровадження реформи децентралізації влади;
 - брак політичної волі вищого керівництва держави щодо завершення прийнятої реформи.
- Усунення подібних проблем потребує, насамперед, відповідного законодавства. Проте, в силах регіональної влади й місцевого самоврядування вирішення ряду ключових проблем.

Варто зауважити, що застосовуючи при аналізі діяльності ТОДА методику оцінки зовнішньої ефективності вдасться визначити, наскільки населення задоволене діяльністю адміністрації по окремих напрямках діяльності та в цілому.

Методика оцінки внутрішньої ефективності, спрямована на оцінку ефективності діяльності Тернопільської ОДА з точки зору співробітників. Даний підхід забезпечить зворотний зв'язок із державними службовцями, які безпосередньо займаються вирішенням практичних завдань, отже, бачать і розуміють основні проблеми, які заважають ефективній діяльності власної організації.

Внутрішній моніторинг в свою чергу, дозволить нам провести визначення ефективності процесу людськими ресурсами та дотримання професійної етики в Тернопільській ОДА. Без забезпечення ефективності здійснення такого моніторингу на інституційному рівні неможливо говорити про забезпечення якості публічного управління. Організований таким чином моніторинг забезпечить даними для відображення цілісної картини якості публічного управління в Тернопільській ОДА, зробить можливим відокремлення тих переваг або недоліків, які мають місце в процесі її функціонування.

Для нас важливо підкреслити також, що окрім аналізу роботи ТОДА та внутрішнього моніторингу адміністрації, важливим на нашу думку є розвиток знань, умінь і навичок, необхідних для участі в міжнародній академічній і науковій комунікації, це може будуватися тільки на основі академічної англійської, тобто після опанування курсу "English for Public Policy" працівниками відділу міжнародного співробітництва та фандрайзингу.

Список опублікованих праць за темою дипломної магістерської роботи

1. Кузів Я.Ю. Регіональні аспекти залучення інвестицій. /Я.Ю. Кузів, Г. Б. Машлій, // «Світ економічної науки. Випуск 4»: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (м. Тернопіль, 29 травня 2018 року). – Тернопіль, 2018. – С. 133-135.
2. Кузів Я.Ю. Особливості управління неформальними групами в організації. /Я.Ю. Кузів, Г. Б. Машлій, // «Світ економічної науки. Випуск 5»: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (м. Тернопіль, 26 червня 2018 року). – Тернопіль, 2018. – С. 57-58.

АНОТАЦІЯ

Кузів Я.Ю. «Дослідження вітчизняного та європейського досвіду модернізації публічного управління в органах влади, на прикладі Тернопільської ОДА» [Рукопис]: комплексна дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 281/Яна Юріївна Кузів; ТНТУ:

Магістерська робота: 211 с, 12 рис, 16 табл, 5 додатків, 84 літературних джерела.

Об'єкт дослідження – Тернопільська обласна державна адміністрація.

Метою дипломної магістерської роботи є уточнення сутнісного змісту модернізаційних змін публічного управління на регіональному рівні.

Методи дослідження. При здійсненні аналізу теоретичних основ публічного управління були використані загальнонаукові і спеціальні методи дослідження та аналізу, які передбачали розгляд будь-яких економічних явищ і процесів у їх загальному зв'язку і взаємозалежності в стані безперервного розвитку. Результати дослідження впроваджено в діяльність Тернопільської обласної державної адміністрації.

Ключові слова: модернізація, публічне управління, децентралізація, деконцентрація.

ABSTRACTS

Kuziv Y.Y «Research of domestic and European experience in modernizing public administration in government, on the example of the Ternopil regional state administration» [Manuscript]: Complex diploma paper for obtaining the qualification master's degree in specialty 281 / Kuziv Yana Yuriyivna ; TNTU:

Master thesis: 211 pages, 12 pictures, 16 tables, 5 addition, 84 references.

Object of research - Ternopil regional state administration

The Aim of the Work- is to clarify the essence of the modernization changes of public administration at the regional level.

Research methods. In carrying out the analysis of the theoretical foundations of public administration were used general scientific and special methods of research and analysis, which envisaged the consideration of any economic phenomena and processes in their general connection and interdependence in a state of continuous development. The research results were introduced into the activities of the Ternopil Regional State Administration.

Key words: modernization, public administration, decentralization, deconcentration.